

Budgetunderlag 2011-2013

Del 3b Västra Götalandsregionen - Komplettering av ekonomiska förutsättningar

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 3B VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN – KOM- PLETTERING AV EKONOMISKA FÖRUTSÄTT- NINGAR

1	SAMMANFATTNING	2
2	VÅRPROPOSITIONEN.....	2
2.1	Regeringens bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen ...	2
2.2	Förslag som direkt påverkar kommunsektorn	3
2.3	Åtgärder för att stabilisera ekonomin	4
3	NYA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR FRÅN SKL	5
4	UPPDATERING AV PENSIONS KOSTNADER	6

1 Sammanfattning

Regeringen presenterade årets ekonomiska vårproposition den 15 april. Nedan beskrivs regeringens bedömning av samhällsekonomin utveckling och en kort sammanfattning av de förslag inom olika områden som direkt eller indirekt berör landstingen. I propositionen finns inga rent finansiella tillskott till kommuner och landsting.

I underlaget presenteras även nya planeringsförutsättningar från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt en ny prognos från KPA Pension avseende Västra Götalandsregionens pensionskostnader de kommande åren. De nya planeringsförutsättningarna får följande effekter för Västra Götalandsregionens ekonomi. Allt jämfört med budgetunderlag 2011-2013, del 3.

Mnkr	2011	2012	2013
Löne- och prisökningar (LPI)	114	2	41
Intäkter från skatt och kommunalekonomisk utjämning m. m.	-4	58	32
Nettoeffekt	110	60	73
Beräknat resultat i budgetunderlag 3	-76	369	555
Nytt beräknat resultat	34	429	627

2 Vårpropositionen

2.1 Regeringens bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen

Regeringen ser ljus på framtiden och i Sverige påbörjas en gradvis återhämtning under 2010. De kommande åren väntas framför allt inhemsk efterfrågan öka i god takt till följd av ökad disponibel inkomst, fortsatta låga räntor och relativt goda offentliga finanser. Den gradvisa ekonomiska återhämtningen i omvärlden innebär att även exporten kommer att vara viktig för den svenska tillväxten, men inte lika dominerande som i tidigare uppgångar. Det beror på att återhämtningen i omvärlden är relativt sett svagare än den inhemska uppgången.

Samtidigt som återhämtningen blir allt tydligare finns det risker för en sämre utveckling när de genomförda finans- och penningpolitiska stimulanserna ska dras tillbaka och budgetunderskott och skulder i många länder ska rättas till samtidigt som räntorna väntas stiga.

Trots en fortsatt svag utveckling i stora delar av omvärlden räknar regeringen med att svensk bruttonationalprodukt (BNP) ökar med 2,2 procent i år och 4,0 procent 2011. Jämfört med budgetpropositionen för 2010 bedöms den ekonomiska utvecklingen bli mer positiv med högre tillväxt och lägre arbetslöshet.

BNP kalenderkorrigerad, procentuell volymförändring	Prognos per	2010	2011	2012	2013
Regeringen (budgetpropositionen)	0909	0,3	3,1	4,2	
Regeringen (vårpropositionen)	1004	2,2	4,0	3,9	3,2

Läget på arbetsmarknaden kommer enligt regeringens prognos att bli ljusare än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2010. Situationen är fortsatt allvarlig och bedöms förbli det under flera år framöver. Regeringen gör bedömningen att sysselsättningen vänder uppåt och att arbetslösheten vänder nedåt under 2010. Arbetslösheten beräknas uppgå till nästan 9 procent 2011 vilket kan jämföras med 6,1 procent 2008. Läget på arbetsmarknaden väntas, enligt regeringens bedömning, ha normaliserats först 2016.

Procent	2010	2011	2012	2013
Antal sysselsatta, årlig procentuell förändring *	-0,4	0,7	1,3	1,2
Arbetslöshet **	9,2	8,8	8,0	7,3
Reguljär sysselsättningsgrad 16-64 ***	72,9	73,3	74,2	75,2

* Officiell arbetsmarknadsstatistik avser åldersgruppen 15-74 år

** I procent av arbetskraften.

*** Antalet sysselsatta i den aktuella åldersgruppen i procent av befolkningen i åldersgruppen.

Det låga resursutnyttjandet i ekonomin medför låga löneökningar. Timlöneökningarna bedöms stanna på lite drygt 2 procent såväl 2010 som 2011. Efterhand som läget på arbetsmarknaden förbättras tilltar löneökningstakten.

Regeringen bedömer att skatteunderlaget växer med 1,9 procent 2010 för att sedan öka med 3,3 procent 2011, 4,1 respektive 4,4 procent 2012 och 2013. Totalt innebär detta att skatteunderlaget utvecklas med 13,7 procent under perioden 2010-2013. Sysselsättningsfallet under 2009 väntas upphöra 2010 och vändas till en ökning av antalet arbetade timmar redan 2011. Sysselsättningens positiva effekt på skatteunderlagstillväxten motverkas emellertid till viss del av ett antal faktorer. Bland annat av att regeringen förutser en nedgång i löneökningstakten 2010 och 2011 till följd av den svaga arbetsmarknadssituationen samt att utbetalningarna och arbetsmarknadsstödet minskar från och med 2011.

2.2 Förslag som direkt påverkar kommunsektorn

Inget konjunkturstöd till kommuner och landsting 2011

Det tillfälliga konjunkturstödet på 17 mdkr som kommuner och landsting får för 2010 avvecklas och ersätts med en uppräknings av statsbidraget med 5 mdkr, vilket redan är inberäknat i budgetunderlag 2011-2013, del 3.

Enligt regeringen har kommunsektorns skatteinkomster reviderats upp i betydande grad sedan budgetpropositionen 2010, framförallt till följd av att arbetsmarknaden ser ljusare ut. Detta tillsammans med den permanenta höjningen väger, enligt regeringen, upp bortfallet av de tillfälligt höjda statsbidragen. Utvecklingen är dock osäker. Regeringen avser att följa den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn och återkomma med en förnyad bedömning i budgetpropositionen för 2011.

Utredning om balanskrav och kommunstabiliseringsfond

Det kommunala balanskravet kan medföra en risk att kommuner och landsting bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna. Regeringen ser det som ett problem ur ett stabiliseringspolitiskt perspektiv och har beslutat om direktiv till en utredning (direktiv 2010:29). Utredningen ska analysera de kommunala finansernas konjunkturkänslighet och föreslå möjliga förändringar i nuvarande regelsystem bland annat avseende balanskravet. Utredningen ska också ge förslag till ett system för stabilisering av kommunsektorns intäkter över tid, till exempel genom en kommunstabiliseringsfond.

Sänkt skatt för pensionärer - kompensation för bortfall av skatteintäkter

Regeringen aviserar sänkt skatt för pensionärer från och med 2011 med 5 mdkr. Skattesänkningen kommer att fungera med ett förhöjt grundavdrag, vilket försämrar det kommunala skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna. Kommuner och landsting kommer i budgetpropositionen 2011 att kompenseras för detta genom en motsvarande höjning av anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

2.3 Åtgärder för att stabilisera ekonomin

Tidigareläggning av vissa infrastrukturåtgärder

I propositionen Vårtilläggsbudget för 2010 föreslås att vissa mindre infrastrukturprojekt tidigareläggs under 2010 i syfte att underbygga återhämtning. Det gäller både underhållsåtgärder och vissa mindre investeringar som medför ökad kapacitet och kvalitet.

De åtgärder som föreslås fördelas jämt över landet. Åtgärderna ligger inom den så kallade Nationella planen för utveckling av transportsystemet 2010-2021, men skulle ha genomförts senare. Mot denna bakgrund tidigareläggs underhållsåtgärder och mindre investeringar inom infrastrukturområdet med 500 mnkr, varav 300 mnkr till vägar och 200 mnkr till järnvägar.

Tillfällig sommarsatsning för skolungdomar

Regeringen föreslår en tillfällig sommarsatsning för skolungdomar i form av sommarjobb i kommuner, landsting och ideella föreningar. Det syftar till en kommunal hel- eller deltidsanställning som pågår i 2-8 veckor under juni-augusti 2010. Kostnaden uppgår till 100 mnkr och beräknas att skapa cirka 15 000 heltidsjobb. Anslaget ska fördelas till kommuner och landsting genom Arbetsförmedlingen. Ett krav är att det inte ska inverka på tillkomsten av redan planerade sommarjobb.

Nystartsjobb – temporärt kortare kvalificeringstid för äldre

För att motverka långtidsarbetslöshet bland äldre är det angeläget med ytterligare åtgärder som ökar de äldres möjligheter att få arbete. Regeringen föreslår att kvalificeringstiden för ett nystartsjobb kortas från 12 till 6 månader för personer som fyllt 55 år. Den föreslagna förändringen är tillfällig och gäller från den 1 juli 2010 till den 30 juni 2012.

Nystartsjobb innebär att arbetsgivaren får en ekonomisk kompensation som motsvarar halva lönekostnaden. Personer som fyllt 55 kan ha nystartsjobb under

dubbelt så lång tid som de varit frånvarande från arbetslivet. Stödet är riktat till alla arbetsgivare, privata och offentliga, och omfattar alla anställningsformer.

Tillfälligt stöd till Västra Götaland

Den ekonomiska krisen drabbade Västra Götaland särskilt hårt. Utvecklingen på arbetsmarknaden under det senaste året i form av nyanmälda platser har varit sämre i Västra Götaland än i övriga landet. De tillfälliga insatserna innebär en ökning under perioden 2010-2011 med 500 utbildningsplatser inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. Hösten 2010 tillförs ytterligare 500 platser på ettåriga utbildningar inom yrkeshögskolan och 500 högskoleplatser. Regeringen satsar 104 mnkr på tilläggsbudget 2010 och för 2011 beräknas utbildningsinsatserna till 144 mnkr.

För att stärka konkurrenskraft och innovation, föreslås att 55 mnkr tillförs 2010 för att möjliggöra Innovatums projekt för elbilsutveckling. För 2011 avsätts 35 mnkr och för 2012, 15 mnkr.

3 Nya planeringsförutsättningar från SKL

SKL har presenterat nya planeringsförutsättningar för åren 2010-2013 i EkonomiNytt 07/10. Precis som regeringen anser SKL att den globala ekonomin är inne i en återhämtningsfas och att det går olika fort i olika delar av världen. SKL bedömer att återhämtningen kommer att ta tid.

Skatteunderlagsprognoser, proc. förändring	2009	2010	2011	2012	2013
Sveriges Kommuner och Landsting, april 2010	1,5	1,4	2,4	4,0	4,5
Regeringen, vårpropositionen april 2010	1,0	1,9	3,3	4,1	4,4
Ekonomistyrningsverket, mars 2010	2,0	2,9	2,9	3,2	4,1
Sveriges Kommuner och Landsting, februari 2010	1,4	1,7	1,9	3,8	4,6

En stor del av skillnaderna mellan de olika prognosmakarnas skatteunderlagsprognoser förklaras av olikheter i synen på arbetsmarknaden. SKL:s prognos visar en långsammare tillväxt av skatteunderlaget än de andra bedömarens för åren 2010 och 2011. Därefter är tillväxttakten ungefär densamma som i regeringens bedömning.

Baserat på en skattesats i Västra Götaland om 10,45 skattekror innebär de nya prognosförutsättningarna följande skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning 2011-2013.

Mnkr	2011	2012	2013
Preliminära skatteintäkter	29 286	30 458	31 828
Inkomstutjämning	2 899	2 971	3 058
Kostnadsutjämning	209	210	211
Regleringsbidrag	648	541	416
Summa kommunalekonomisk utjämning	3 756	3 722	3 685
Totalt	33 042	34 180	35 513
<i>Budgetunderlag 3, 2011-2013</i>	<i>33 046</i>	<i>34 122</i>	<i>35 481</i>

Den nu förbättrade skatteunderlaget leder till ökade skatteintäkter jämfört med budgetunderlag 3. Däremot minskar den kommunalekonomiska utjämningen. Kostnadsutjämningen beräknas minska med cirka 50 mnkr årligen och enligt SKL kan förändringen nästan helt kopplas till hälso- och sjukvårdsmodellen. Även regleringsbidraget beräknas minska, med drygt 50 mnkr per år.

SKL har även presenterat en ny prognos för landstingsprisindex (LPI). Bedömning av lönebildningen är oförändrad jämfört med den prognos som lades i februari. Däremot har nya beräkningar från KPA använts, vilket förändrar sociala avgifter. Dessutom ligger det med en sänkning av avgiften för TGL-KL med 0,1 procentenheter. För hela perioden beräknas högre förbrukningspriser. Sammantaget innebär detta att LPI 2010 samt 2012-2013 revideras upp, medan 2011 revideras ned. Det beräknas innebära lägre kostnader för regionen med 114 mnkr år 2011, 2 mnkr år 2012 och 41 mnkr 2013.

Indexförändring procent	2011	2012	2013
Landstingsprisindex inkl. läkemedel, prognos april	1,4	2,6	2,8
Landstingsprisindex inkl. läkemedel, prognos februari	1,7	2,3	2,9
Differens	-0,3	0,3	-0,1

Underlaget för planeringsdirektiv har uppdaterats med SKL:s nya landstingsprisindex och framgår av tabellen nedan.

Uppräkningstal, procent	2011	2012	2013
Sjukhus	1,60	2,81	3,00
Övrig sjukvård	1,19	2,30	2,49
Sjukhus + övrig sjukvård	1,50	2,69	2,87
Övrig verksamhet	1,45	2,77	2,96
Summa samtliga	1,49	2,69	2,88

4 Uppdatering av pensionskostnader

I budgetunderlag 2011-2013, del 3 presenterades en bedömning av Västra Göta-landsregionens externa pensionskostnader under den kommande planperioden (se avsnitt 2.9). Den bedömningen utgick ifrån en prognos från årsskiftet 2009/2010 från KPA Pension.

Nu finns en uppdaterad prognos från KPA Pension (mars 2010). I denna ligger kostnadsnivåerna högre för samtliga år utom 2010. Av tabellen nedan framgår förändringarna.

Pensionskostnader inkl. löne- skatt (mnkr)	2010	2011	2012	2013
Utrymme i budget och plan*	2 694	2 811	2 959	3 098
KPA prognos december 2009	2 515	2 546	2 873	3 049
KPA prognos mars 2010	2 491	2 621	2 944	3 149
Differens mot utrymme, budget- underlag 3	179	265	86	49
Skillnad mellan KPA:s körningar	24	-75	-71	-100

*Beslutad budget och plan, med förlängning till 2013